

UNIVERSITAT D'ANDORRA

Nota de síntesi – TEDH (Gran Sala), avís consultiu P16-2026-002 (20.10.2026)

1. Objecte de l'assumpte

L'avís consultiu, sol·licitat per la "*Cour constitutionnelle*" del Gran Ducat de Luxemburg en virtut del Protocol núm. 16 al Conveni europeu dels drets humans, examina l'abast de les garanties de l'article 6.1 del Conveni en un procediment disciplinari seguit contra una advocada. La qüestió central de la consulta rau en la compatibilitat amb el dret a un procés equitatiu d'un sistema que imposa la compareixença personal de l'advocat expedientat i que, en cas d'absència, impedeix que el seu lletrat el representi i defensi, permet dictar una resolució en rebel·lia i no ofereix posteriorment cap via que permeti un nou examen contradictori dels fets i del dret.

2. Antecedents i qüestions plantejades

La Sra. F.C., antiga advocada del Col·legi d'Advocats de Luxemburg, va ser objecte d'un procediment disciplinari per fets comesos quan encara exercia. El 13 de juliol del 2023, el "*Conseil disciplinaire et administratif*" del seu col·legi professional la va condemnar, en rebel·lia, a la prohibició definitiva d'exercir la professió d'advocat. En apel·lació, després de diversos ajornaments, la interessada no va comparèixer personalment a la vista per motius mèdics, però sí que ho va fer la seva advocada, que va demanar representar-la i desenvolupar els arguments de defensa. L'òrgan disciplinari d'apel·lació ho va refusar, perquè la legislació luxemburguesa només permetia l'assistència d'un advocat quan l'advocat expedientat compareixia personalment. La decisió es va adoptar novament en rebel·lia i no era susceptible de contestació posteriorment, llevat el recurs de cassació, limitat a qüestions de dret.

La "*Cour constitutionnelle*" va preguntar al TEDH, en substància, si el Conveni garanteix, més enllà de l'assistència lletrada, un dret a la representació; si es pot imposar legítimament la compareixença personal; i si la combinació entre la decisió adoptada en rebel·lia, la impossibilitat de representació i l'absència d'un recurs que permeti reexaminar els fets i el dret és compatible amb el Conveni. El TEDH reconduïx totes aquestes qüestions a l'article 6.1, en el seu vessant civil, perquè el procediment disciplinari posa directament en joc el dret de continuar exercint una professió liberal (§§ 47-50).

UNIVERSITAT D'ANDORRA

3. L'opinió consultiva de la Gran Sala

El TEDH parteix d'una afirmació important: l'article 6.1 no s'oposa, en principi, al fet que una legislació nacional imposi la compareixença personal de l'advocat sotmès a un procediment disciplinari. Els Estats disposen d'un marge d'apreciació per evitar absències injustificades i maniobres dilatòries, afavorir la tramitació eficaç dels expedients i assegurar el bon funcionament de la professió (§§ 52-53). Per tant, la compareixença personal pot perseguir finalitats perfectament legítimes.

El problema convencional rau principalment en les conseqüències atribuïdes a l'absència de compareixença personal. Quan l'advocat expedientat no compareix però ha nomenat un altre lletrat perquè el representi, l'òrgan disciplinari no pot negar-se automàticament a escoltar el seu representant, almenys per conèixer i valorar els motius de la no compareixença. Només després d'aquesta valoració, es pot determinar si l'absència revela una renúncia inequívoca al dret de defensa o una voluntat acreditada de sostreure's a la justícia disciplinària (§§ 62-69). Per tant, la renúncia al dret de defensa no es pot presumir de la sola absència.

Si no existeix una renúncia inequívoca ni una voluntat acreditada d'eludir el procediment, l'òrgan disciplinari ha de garantir una possibilitat real de defensa, per exemple ajornant la vista o autoritzant la representació de l'advocat objecte del procediment disciplinari malgrat l'absència. Quan existeix un doble grau de jurisdicció disciplinària, aquesta garantia s'ha de respectar en apel·lació, on l'interessat ha de poder obtenir un examen efectiu del fons, tant dels fets com del dret (§ 70). El refús d'escoltar l'advocat escollit pot doncs constituir una restricció desproporcionada, especialment quan la sanció pot afectar greument l'exercici professional, la carrera, la reputació o els mitjans de subsistència.

La Gran Sala considera que l'element determinant és que la persona que no ha comparegut no quedi privada de tota possibilitat efectiva de fer escoltar la seva defensa. Si no s'ha acreditat una renúncia inequívoca ni una voluntat d'eludir la justícia, l'absència de qualsevol mecanisme posterior que permeti un examen contradictori i efectiu de les qüestions de fet i de dret és susceptible de rompre el just equilibri entre els objectius legítims perseguits i les exigències del dret a un procés equitatiu. També considera que com més greus siguin les conseqüències professionals, més intensa ha de ser la protecció processal (§ 78).

4. Incidència per a Andorra

L'avís té una incidència directa com a criteri interpretatiu dels drets de defensa en els procediments disciplinaris professionals, però no posa de manifest, en principi, cap incompatibilitat estructural de la regulació andorrana. La Llei 48/2014, del 18 de desembre, de l'exercici de la professió d'advocat i del Col·legi Oficial d'Advocats d'Andorra, reconeix a l'expedientat el dret a formular al·legacions, proposar prova i

UNIVERSITAT D'ANDORRA

utilitzar els mitjans de defensa admesos per l'ordenament, així com el dret a ser assistit per un advocat de lliure elecció (art. 22). A més, l'article 23.8 estableix expressament que, des de la notificació de la incoació, el col·legiat expedientat pot defensar-se ell mateix o mitjançant un altre advocat; la mateixa garantia es reitera en el tràmit del plec de càrrecs (art. 23.9).

La regulació andorrana també preveu un recurs davant la Junta Disciplinària de Segona Instància contra la resolució de primera instància (art. 23.15) i, un cop exhaurida la via administrativa, la impugnació davant la Secció Administrativa de la Batllia (art. 23.17). De fet, és significatiu que el mateix TEDH inclogui expressament Andorra en l'estudi de dret comparat elaborat per a aquest avís.

En qualsevol cas, el disseny andorrà coincideix substancialment amb els elements que el TEDH considera rellevants: possibilitat de defensa per representant i existència d'un mecanisme de revisió. Això però, l'avís imposa una pauta d'interpretació exigent: qualsevol pràctica administrativa o reglamentària que, davant l'absència personal de l'expedientat, impedis automàticament escoltar el seu advocat i alhora el privés d'un reexamen efectiu seria difícilment conciliable amb l'article 6.1 del Conveni.

23 d'octubre del 2026

OHPI-UE

Observatori Interdisciplinari
d'Història, Ciència Política,
Relacions Internacionals i Unió Europea
UNIVERSITAT D'ANDORRA